

УДК 324
ББК 66.031

Галина Вархов

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ВИБОРІВ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ 2014 РОКУ

У статті проаналізовано основні аспекти проведення виборів до Європейського Парламенту 2014 року. Здійснено аналіз результатів виборів та визначено яким чином вони впливатимуть на подальшу політику Європейського Союзу.

Ключові слова: *Європейський Парламент, Європейський Союз, виборча система, вибори, групи політичних партій.*

Актуальність досліджуваної проблематики полягає у тому, що Європейський Парламент – це єдина інституція Європейського Союзу, яка, будучи обрана на прямих виборах у державах-членах Спільноти, забезпечує безпосередній зв'язок громадян та процесу прийняття рішень на рівні Союзу, а також є єдиним органом, де діяльність та конкуренція політичних партій має безпосередній характер. Структура Європейського Парламенту та особливості його формування є предметом подальших наукових досліджень.

Вибори до Європейського Парламенту проводяться кожні 5 років. Європейський парламент – законодавчий орган Європейського Союзу і єдиний з семи інституцій Спільноти, що напряму обирається громадянами держав-членів на основі виборчого права через загальне голосування [2, с.198].

Становлення виборчої системи Європарламенту, в першу чергу, пов'язане зі становленням його як вищого законодавчого органу Євросоюзу. У процесі розвитку Європарламенту, внаслідок підписання країнами Європи низки міжнародно-правових актів, розширювалися його повноваження, а також удосконалювалася виборча система. Із набуттям чинності Лісабонського договору, у 2009 році, повноваження законодавчого органу розширились до повноважень Ради Міністрів Європейського Союзу [1, с.15].

Останні чергові вибори до Європейського парламенту проводились згідно положень Лісабонського договору. Минулого року 22-25 травня громадяни 28 держав-членів Європейського Союзу обирали 751 євродепутата.

Зазвичай, загальноєвропейські вибори проводяться влітку, проте цього разу дати голосування було змінено задля збільшення явки виборців та продовження періоду підготовки до процедури обрання голови Єврокомісії. Розвівши дати голосування в часі, очільники ЄС надали депутатам Європарламенту можливість уперше за всю історію розвитку Європейського Союзу офіційно презентувати особи кандидатів на заміщення найвищої посади Європейської Комісії – виконавчого органу ЄС, на який покладається визначення та реалізація ключових напрямів політики організації [3].

Загалом, до компетенцій ЄС належить встановлення загального періоду виборів, але точні дати й час голосування, а також виборчий корпус визначаються самими країнами. Кожна країна проводить їх, спираючись на національне законодавство, яке містить спільне правило — право кожного громадянина ЄС на участь у виборах за місцем проживання чи місцем перебування. Так, 22 травня вибори почалися в Голландії і Великобританії, 23 травня - в Чехії та Ірландії, 24 травня - в

Італії, Литві, Словаччині та на Мальті, а у всіх інших країнах європарламентарів обиратимуть 25 травня. Мандати розподіляються за демографічною ознакою: чим більше населення проживає в країні ЄС, тим більше євродепутатів вона має. Так, німцям дістанеться 96 мандатів, французам - 74, італійцям і британцям - по 73, іспанцям - 54, полякам - 51. Всього по шість депутатів обрали громадяни Естонії, Люксембургу, Мальти та Кіпру. Виборці кожної країни голосують за списки. У разі обрання євродепутати згуртовуються не за ознакою національності, а за політичною приналежністю. Таким чином, вони формують парламентські групи. До кожної групи входить щонайменше 25 депутатів, які представляють як мінімум чверть країн ЄС, або 7 різних держав. Депутат також має право залишитись незалежним [4].

Згідно з результатами підрахунку голосів консервативна Європейська народна партія (ЄНП) з колишнім прем'єр-міністром Люксембургу Жан-Клодом Юнкером здобула перемогу на виборах до Європарламенту і залишається провідною європейською політичною силою. ЄНП отримала 29,43% голосів виборців. Така кількість голосів дає партії 221 місце у парламенті ЄС. Серед іншого, її членами є німецький блок ХДС/ХСС.

На другому місці за кількістю голосів опинилася Європейська партія соціалістів, очолювана головою Європарламенту, німецьким соціал-демократом Мартіном Шульцом. За підрахунками Європарламенту, за партію соціалістів проголосували 25,43% виборців, і вона отримує 191 місце у парламенті.

Третьою за чисельністю політичною силою в Європарламенті стали Європейські консерватори і реформатори. За них проголосували 9,32% виборців. Це дає партії 70 місць у парламенті ЄС.

Група Альянсу лібералів і демократів за Європу – АЛДЄ отримала 8,92% голосів і 67 мандатів, партія «Європейські об'єднані ліві / Ліво-зелені Півночі» - 6,92% голосів і 52 місця в Європарламенті. Група Зелені / Вільний європейський альянс – 6,66% і 50 мандатів, Європа свободи і демократії набрала 6,39%, це 48 місць та Позафракційні – 6,92% голосів і 52 місця [5].

Право голосу за законодавством ЄС мають близько 400 млн. громадян держав-членів. Їхня явка на вибори до Європарламенту у 2014 році становила 43,09%, що на 0,9% більше, ніж у 2009 році. Активність виборців на європейських виборах зросла вперше з 1979 року (хоча показники збільшення незначні). Така низька електоральна активність спостерігалася навіть у деяких із тих країн, де голосування під час проведення виборів до Європейського парламенту є обов'язковим (Бельгія, Греція, Кіпр, Люксембург). Так, у Бельгії та Люксембурзі явка виборців становила 90%, проте, незважаючи на чинне електоральне законодавство, на виборчі дільниці Греції та Кіпру прийшли 58,2% та 43,97% громадян відповідно. Високий показник явки було зафіксовано на Мальті (74,81%), в Італії (60%) та Данії (56,4%).

Найменше бажання проголосувати за кандидатів до загальноєвропейського законодавчого органу виявили жителі Словаччини (явка виборців у цій країні становила 13%), Чехії (19,5%) та Польщі (22,7%). Хоча, саме ці країни у 2014 році відсвяткували 10річчя приєднання до Європейського Союзу.

Попри те, що помірковані центристські демократичні групи – Європейська народна партія, соціал-демократи і ліберали – залишаються найбільшими фракціями установи, справжній прорив продемонстрували ультраправі політики та євроскептики. Головною несподіванкою для прихильників єдиної Європи стали результати виборів у Франції. Ультраправий «Національний фронт» під керівництвом Марін Ле Пен, набрав 25% голосів. Політична сила виступає за більшу самостійність держав-членів та проти розширення ЄС.

Перемогу «праві» здобули також в Австрії та Данії. Окрім цього, вони покращили свої позиції у Греції, Італії та Великобританії. Партія незалежності Об'єднаного Королівства отримала 31% голосів британців. Ця політична сила вступає проти європейської інтеграції та за вихід Великобританії з ЄС. Крім того, збільшилась кількість незалежних депутатів, які належать до правого крила, і це може посилити табір євроскептиків.

Серед причин, які вплинули на результати виборів можна виокремити: відгомін фінансово-економічної кризи, котрий все ще дається взнаки в країнах Півдня, зовнішньополітична позиція Євросоюзу щодо низки нагальних питань подальшого розвитку континенту, збільшення прихильників виходу тих чи інших держав зі складу організації [4].

Підбиваючи підсумки, можна говорити про те, що вибори 2014 року - перші вибори до Європарламенту, які відбуваються після того, як у 2009 році було підписано Лісабонську угоду, що серйозно змінила розподіл прав та обов'язків поміж керівними структурами ЄС.

Незважаючи на те, що результати виборів 2014 року в Європарламент продемонстрували зростання популярності євроскептиків і правих популістів, співвідношення політичних сил у законодавчому органі Євросоюзу практично залишається незмінним. Однак, можна стверджувати, що на сьогодні в Європейському парламенті представлені партії практично всього ідеологічного спектру. Також, варто відзначити, що у Європі зростає тенденція до утворення партій «зеленого спрямування», тобто, екологічних партій, зростає представництво, як уже зазначалось, євроскептиків і правих популістів, які користуються популярністю в багатьох країнах.

1. Булгакова Д. Конституційна реформа Європейського Союзу за Лісабонським договором. Основні положення / Д.Булгакова // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. — 2010. — № 2 (49). — С. 15—16.

2. Довгань В. М. Європейський парламент. Правовий статус і компетенція в системі органів Європейського Союзу: Монографія. — К.: КНТ, 2007. — 380 с.

3. Партійно-ідеологічна структуризація європейського політичного простору та можливості просування інтересів України в ЄС [Електронний ресурс]// Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України [сайт]. — Режим доступу:

<http://www.niss.gov.ua/articles/693/>

4. Солов'ян В. Презавантаження Європарламенту: чого чекати Україні [Електронний ресурс]/ В.Солов'ян// Главком [сайт]. — Режим доступу: <http://glavcom.ua/articles/19166.html>

5. International relations European People's Party Group [Електронний ресурс]// EPP Group in the European Parliament [сайт]. - Режим доступу: <http://www.epp.eu/ /beyondtheeu.asp?z=5C58>.

The article analyzes the main aspects of the elections to the European Parliament 2014. The analysis of the results and determined how they will affect the future policy of the European Union.

Key words: European Parliament, European Union, electoral system, elections of political parties.

В статье проанализированы основные аспекты проведения выборов в Европейский парламент 2014 года. Осуществлен анализ результатов выборов и определены каким образом они будут влиять на дальнейшую политику Европейского Союза.

Ключевые слова: Европейский Парламент, Европейский Союз, избирательная система, выборы, группы политических партий.